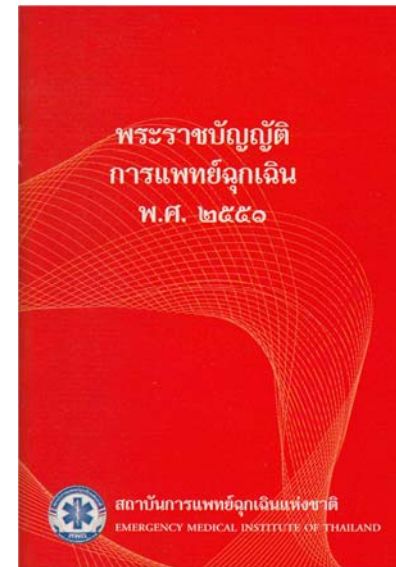

กฎหมายและจรรยาบรรณทางการแพทย์ฉุกเฉิน

การแพทย์ฉุกเฉิน

หมายความว่า :

การปฏิบัติการฉุกเฉิน การศึกษา การฝึกอบรม การค้นคว้า และการวิจัยเกี่ยวกับการประเมิน การจัดการ การบำบัดรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน และการป้องกันการเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นฉุกเฉิน

ผู้ป่วยฉุกเฉิน

หมายความว่า :

บุคคลซึ่งได้รับบาดเจ็บหรือมีอาการป่วยกะทันหัน ซึ่งเป็นอันตรายต่อการดำรงชีวิตหรือการทำงานของอวัยวะสำคัญ **จำเป็นต้องได้รับการประเมิน การจัดการและบำบัดรักษา**อย่างทันท่วงทีเพื่อป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการบาดเจ็บหรืออาการป่วยนั้น

ปฏิบัติการฉุกเฉิน

หมายความว่า :

การปฏิบัติการด้านการแพทย์ฉุกเฉินนับแต่**การรับรู้**ถึงภาวะการเจ็บป่วยฉุกเฉินจนถึง**การดำเนินการ**ให้ผู้ป่วยฉุกเฉิน**ได้รับการบำบัด รักษา**ให้พ้นภาวะฉุกเฉิน ซึ่งรวมถึงการประเมิน **การจัดการ การประสานงาน** การควบคุม ดูแล การติดต่อสื่อสาร การลำเลียงหรือขนส่ง การตรวจวินิจฉัย และการบำบัดรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินทั้งนอกสถานพยาบาลและในสถานพยาบาล

ปฏิบัติการฉุกเฉิน

มาตรา 28 เพื่อคุ้มครองความปลอดภัยของผู้ป่วยฉุกเฉิน ให้ดำเนินการตามหลักดังต่อไปนี้

1. ตรวจคัดแยกระดับความฉุกเฉินและจัดให้ผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการปฏิบัติการฉุกเฉินตามลำดับความเร่งด่วนทางการแพทย์ฉุกเฉิน
2. ผู้ป่วยฉุกเฉินต้อง**ได้รับการปฏิบัติการฉุกเฉินจนเต็มขีดความสามารถ**ของหน่วยปฏิบัติการหรือสถานพยาบาลนั้นก่อนการส่งต่อ เว้นแต่มีแพทย์ให้การรับรองว่าการส่งต่อผู้ป่วยฉุกเฉินจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันการเสียชีวิตหรือการรุนแรงขึ้นของการเจ็บป่วยของผู้ป่วยฉุกเฉินนั้น
3. การปฏิบัติการฉุกเฉินต่อผู้ป่วยฉุกเฉินต้องเป็นไปตามความจำเป็นและข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ฉุกเฉิน โดยมีให้นำสิทธิการประกัน การขึ้นทะเบียนสถานพยาบาล หรือความสามารถในการรับผิดชอบค่าใช้จ่ายของผู้ป่วยฉุกเฉินหรือเงื่อนไขใดๆ มาเป็น**เหตุปฏิเสธผู้ป่วยฉุกเฉิน**ให้ไม่ได้รับการปฏิบัติการฉุกเฉินอย่างทันทีทันใด

ปฏิบัติการฉุกเฉิน

มาตรา 32 บทลงโทษความผิดตามกฎหมาย กฏ ข้อบังคับ กรณีไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์

1. ตักเตือนเป็นหนังสือให้ผู้ปฏิบัติการ หน่วยปฏิบัติการ หรือสถานพยาบาลนั้นปฏิบัติตามให้ถูกต้อง
2. แจ้งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายที่มีอำนาจควบคุมการดำเนินการของหน่วยปฏิบัติการ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่
3. แจ้งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ดำเนินการ สถานพยาบาลของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ
4. แจ้งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกฎหมายเพื่อพิจารณาดำเนินการด้านจริยธรรมกับผู้ปฏิบัติการซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านการแพทย์และการสาธารณสุข

โทษทางปกครอง

มาตรา 37

ผู้ใดฝ่าฝืนประกาศที่ กพฉ. กำหนดตามมาตรา 29 ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินหนึ่งแสนบาท

มาตรา 38

ผู้ใดใช้ระบบสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศที่จัดไว้สำหรับการปฏิบัติการฉุกเฉินโดยประการที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่การปฏิบัติการฉุกเฉิน ต้องระวางโทษปรับทางปกครองไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 40

ผู้ใดใช้เข็มเชิษฐุเกียรติ โดยไม่มีสิทธิหรือแสดงด้วยประการใดๆ ว่าตนมีประกาศนียบัตรหรือเครื่องหมายวิทยฐานะโดยที่ตนไม่มีสิทธิ ต้องระวางโทษทางปกครองไม่เกินห้าหมื่นบาท

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

ปฏิบัติการแพทย์

หมายความว่า การปฏิบัติการฉุกเฉินที่กระทำโดยตรงต่อผู้ป่วยฉุกเฉิน เกี่ยวกับการประเมิน การดูแล การเคลื่อนย้ายหรือลำเลียง การนำส่งต่อ การตรวจวินิจฉัย และการบำบัดรักษาพยาบาล รวมถึงการเจาะหรือผ่าตัด การใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมือแพทย์ การให้หรือบริหารยา หรือสารอื่น หรือการสอดใส่วัสดุใด ๆ เข้าไปในร่างกายผู้ป่วยฉุกเฉิน และให้หมายรวมถึงการรับแจ้ง และรายงานให้ผู้ปฏิบัติการอื่นกระทำโดยตรงต่อผู้ป่วยฉุกเฉิน รวมทั้งการปฏิบัติการฉุกเฉินที่ต้องกระทำ ตามคำสั่งการแพทย์ด้วย แต่ไม่รวมถึงการกระทำใดอันเป็นการปฐมพยาบาล

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

ผู้ช่วยเวชกรรม

หมายความว่า ผู้ปฏิบัติการที่ได้รับประกาศนียบัตรประเภทปฏิบัติการแพทย์ ตามประกาศคณะกรรมการการแพทย์ฉุกเฉิน เรื่อง การให้ประกาศนียบัตรและการปฏิบัติการฉุกเฉิน ของผู้ปฏิบัติการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำปฏิบัติการแพทย์โดยที่ไม่ได้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ หรือเป็นผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งทำปฏิบัติการแพทย์นอกเหนืออำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพนั้น

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

คำสั่งการแพทย์

หมายความว่า คำชี้แจงให้เข้าใจและสั่งให้ทำตามเป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ ผู้ช่วยเวชกรรมปฏิบัติการแพทย์ตาม

อำนวยความสะดวก

หมายความว่า การอำนวยความสะดวกทางการแพทย์ฉุกเฉินโดยแพทย์อำนวยความสะดวก ปฏิบัติการฉุกเฉิน ซึ่งรวมถึงการจัดการและควบคุมการปฏิบัติการฉุกเฉินของผู้ช่วยเวชกรรม ทั้งการอำนวยความสะดวก และการอำนวยความสะดวกตรง เพื่อให้ผู้ช่วยเวชกรรมรายงานภาวะของผู้ป่วยฉุกเฉิน และปฏิบัติการฉุกเฉินตามคำสั่งการแพทย์

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย
เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

อำนาจการทั่วไป

หมายความว่า การอำนวยความสะดวกซึ่งได้
จัดทำและประกาศไว้เป็นเอกสารด้วยวิธีการ
ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นคำสั่งประจำ
ขั้นตอนวิธี หรือเกณฑ์วิธีปฏิบัติการฉุกเฉิน
ให้ผู้ช่วยเวชกรรม ดำเนินการหรือปฏิบัติ
ตาม รวมทั้งการตรวจสอบและพิจารณา
กระบวนการและผลการปฏิบัติการฉุกเฉิน
ย้อนหลังด้วย

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย
เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

อำนาจการตรง

หมายความว่า การอำนวยความสะดวกเชื่อมตรงระหว่างบุคคลต่อบุคคลขณะกำลังปฏิบัติการฉุกเฉิน ณ
สถานที่ที่มีผู้ป่วยฉุกเฉินหรือที่เกิดเหตุการณ์ หรือผ่านการสื่อสารทางไกลด้วยวาจา ลายลักษณ์อักษร
อิเล็กทรอนิกส์ โทรคมนาคม หรือวิธีการสื่อสารอื่น

อำนาจหน้าที่ ขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดในการปฏิบัติการแพทย์ของผู้ช่วย
เวชกรรมตามคำสั่งการแพทย์หรือการอำนวยความสะดวก

ข้อกำหนดขอบเขต ความรับผิดชอบ และข้อจำกัดของผู้ช่วยเวชกรรม

- ก. การปฏิบัติการแพทย์ขั้นต้น: สามารถกระทำได้ตามการอำนวยความสะดวกทั่วไปหรืออำนาจการตรง
รวมทั้งสามารถให้คำสั่งหรือให้คำแนะนำแก่ผู้ช่วยเวชกรรมระดับต่ำกว่าได้
- ข. การปฏิบัติการแพทย์ขั้นทั่วไป: สามารถกระทำได้ตามการอำนวยความสะดวกทั่วไปหรืออำนาจการตรง
- ค. การปฏิบัติการขั้นกึ่งซับซ้อน: สามารถกระทำเฉพาะตามการอำนวยความสะดวกเท่านั้น
- ง. การปฏิบัติการขั้นซับซ้อน: สามารถกระทำการได้เมื่อมีผู้ประกอบวิชาชีพควบคุมใกล้ชิด
- จ. การปฏิบัติการแพทย์ขั้นซับซ้อนยิ่ง: ห้ามมิให้กระทำ/กระทำเฉพาะระดับสูง

รายการปฏิบัติการแพทย์	ฉฉพ.
การแยกบุคคลออกจากสิ่งอันตราย/การใช้อุปกรณ์ที่หักขูดบุคคล (BSI/PPE)	ก
การประเมินเบื้องต้น (Initial assessment)	ข
การคัดแยกผู้ป่วย (Triage)	ค
การประเมินมุ่งส่วนสำคัญ (Focused assessment)	ค
การสอดใส่อุปกรณ์พยางคทางเดินหายใจที่มุ่งให้เข้าไปในคอหอยส่วนปาก (OPA)	ง
การกอดหน้ากเชยคาง (Head tilt - Chin lift)	ค
การยกขากรรไกร (Jaw thrust)	ค
การโอบกระแทกทรวงอก (Chest thrust)	ข
การกดกระแทกท้อง (Abdominal thrust)	ข
การให้ออกซิเจนด้วยหลอดสอดจมูก (nasal cannula)	ค
การให้ออกซิเจนด้วยหน้ากากมีถุงก๊อแก๊ก (Mask with bag)	ค
การดูดด้วยลูกสูบยางใช้มือบีบ (manually operated)	ข
การดูดด้วยใช้เครื่องมือกลทางปาก (Oral suction)	จ
การใช้ปากเป่าผ่านหน้ากาก (mouth to mouth include mouth to mouth, pocket mask)	ข
การใช้ถุงบีบลมผ่านหน้ากากกันลมย้อน (Bag vale mask)	จ

รายการปฏิบัติการแพทย์	อฉพ.
การตรวจระดับกลูโคสในเลือดจากหลอดเลือดฝอย (Capillary blood glucose)	จ
การวัดความอิ่มอกซิเจนตามชีพจร (pulse oximetry)	ค
การห้ามเลือดกำเดาด้วยการประคบเย็น (control of epistaxis with cold compression)	ข
การทำคลอดปกติ (normal delivery of newborn)	จ
การช่วยการคลอดปกติ (assisting normal delivery of newborn)	ค
การตรวจวัดอัตราชีพจร, อัตราการหายใจ	ข
การตรวจวัดการไหลกลับของหลอดเลือด (Capillary refill)	ข
การกดห้ามเลือด (direct pressure bleeding control)	ข
การยัดหัวใจผายปอดผู้ซึ่งขั้นพื้นฐาน (Basic CPR)	ค
การฟื้นคืนคลื่นหัวใจด้วยไฟฟ้าแบบอัตโนมัติ (AED)	ข
การตามกระดูกสันหลังโดยไม่ใช้อุปกรณ์ (spine immobilization techniques without instrument)	ข
การช่วยให้พ้นอัตรายอย่างรวดเร็ว (Rapid extrication)	ค
การใช้กระดานยาวตามกระดูกสันหลัง (Long spinal board & head immobilization)	ข
การใช้กระดานสั้นตามกระดูกสันหลัง (KED)	ง
การช่วยบริหารยาที่แพทย์สั่งไว้ประจำตัวผู้ป่วย (assist self own medication)	ข

การทอดทิ้งผู้ป่วย

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 307

ผู้ใดมีหน้าที่ตามกฎหมายหรือตามสัญญา ต้องดูแลผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้ เพราะอายุ ความป่วยเจ็บ ภัยพิการหรือจิตพิการ ทอดทิ้งผู้ซึ่งพึ่งตนเองมิได้นั้นเสีย โดยประการที่น่าจะเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

การช่วยเหลือผู้ได้รับบาดเจ็บ

สิทธิผู้ป่วย

- ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติเนื่องจากความแตกต่าง ด้านฐานะ เชื้อชาติ ศาสนา สังคม ลัทธิการเมือง เพศ อายุ และลักษณะของความเจ็บป่วย
- ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายถึงชีวิตมีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี โดยไม่คำนึงว่าผู้ป่วยจะร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่

การปฏิเสธการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

จริยธรรม

กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ ธรรมที่เป็นข้อประพฤติศีลธรรมอันดี

ประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญา คือ กฎหมายที่ว่าด้วยความผิดและโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิด

การปฏิเสธการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

ประมวลกฎหมายอาญา 157

ผู้ใดเป็นเจ้าของงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี หรือปรับตั้งแต่สองพันบาทถึงสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การปฏิเสธการช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

ประมวลกฎหมายอาญา 374

ผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในอันตรายแห่งชีวิต ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น แต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การดูแลทรัพย์สิน

ประมวลกฎหมายอาญา 334

ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่นหรือผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีและปรับไม่เกินหกพันบาท

จริยธรรม

หมายถึง การแยกสิ่งถูกจากผิด ดีจากเลว มาจากคำ 2 คำคือ จริยะ กับ ธรรม ซึ่งแปลตามศัพท์คือ จริยะ แปลว่า ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติ คำว่า ธรรม แปลว่า คุณความดี คำสั่งสอนในศาสนา หลักปฏิบัติในทางศาสนา ความจริง ความยุติธรรม ความถูกต้อง กฎเกณฑ์ เมื่อเอาคำ จริยะ มาต่อกับคำว่า ธรรม เป็นจริยธรรม แปลเอาความหมายว่า **กฎเกณฑ์แห่งความประพฤติ หรือหลักความจริงที่เป็นแนวทางแห่งความประพฤติปฏิบัติ**

จริยธรรม

ความสำคัญของคุณธรรมจริยธรรม

1. ช่วยให้ชีวิตดำเนินไปด้วยความราบรื่นและสงบ
2. ช่วยให้สติสัมปชัญญะอยู่ตลอดเวลา
3. ช่วยสร้างควมมีระเบียบวินัยให้แก่บุคคลในชาติ
4. ช่วยควบคุมไม่ให้คนชั่วมีจำนวนมากขึ้น
5. ช่วยให้มนุษย์นำความรู้และประสบการณ์มาสร้างสรรค์แต่สิ่งที่มีคุณค่า
6. ช่วยควบคุมความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจของคนให้เจริญไปพร้อม ๆ กัน

ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์